

מאוצרות הפרשה

וירא כל העם זירוננו וגו' (ט, כד)

ויש להבין מהו חידוש הדברים שהיה בירידת האש עד שנתפעלו כ"כ זירוננו וגו', הלא עמוד הענן ועמוד האש היו עומדים על מחנה ישראל כל ימי היותם במדבר, ובמדרש (דב"ר פ' ז') שאמרו אומ"ה אלוהות הם אלו כל תשמישן אינו אלא באש, ומה היא הרבותא והחידוש בירידת האש. וי"ל שהם חשבו עצמם מרוחקים ונזופים מחמת חטא העגל, וכל העננים שהיו עליהם היו רק בזכות משה, וכן בענן על המשכן לא היה חידוש בעיניהם שהמשכן היתה הקמתו ע"י משה, אבל בקרבנות שע"י מרע"ה לא ירדה האש רק ע"י עבודת אהרן, ואהרן היה עליו קצף מחמת חטא העגל, וע"כ שכבר נרצה עוונם, וזו היתה ההתפעלות להדבק בהש"י באהבה אחרי ראותם חיבתם לפניו יתברך.

(שם משמואל, מהרב שמואל בורנשטיין)

ותצא אש מלפני ה' (י, ב)

חז"ל אומרים (מד"ר) ששני חוטי אש יצאו מבית קודש הקדשים ונכנסו בחוטמם של נדב ואביהו. הטעם בזה, משום שחז"ל אמרו שלא מתו נדב ואביהו אלא מפני שהורו הלכה בפני רבם. כן גם אמרו (מד"ר שיר השירים) שכשיצאו ישראל ממצרים למדבר היו מתיראים מנחשים ועקרבים ויצאו חוטי אש ושרפום. ולכן כיון שחטאו נדב ואביהו בהוראת הלכה בפני רבם, שעונשם צריך להיות שיכישום נחשים – אבל הנחשים הרי נשרפו בחוטי אש – ולכן אותם חוטים מילאו את התפקיד של הנחשים ושרפו אותם. (ר' יהונתן אייבשיץ)

וידם אהרן (י, ג)

מדוע לא נאמר וישתוק אהרן, למה הקפידה התורה לומר בלשון דממה דוקא – "וידם אהרן"?

פירש הגאון מאוסטרובצה זצ"ל: ארבע דרגות ישנן בבריאה: מדבר, חי, צומח, ודומם. המדבר, אם פוגעים בו, מטבעו הוא משיב פגיעה בחזרה, בדרך כלל באמצעות הדבור, ויש להזהר ממנו. החי, אם פוגעים בו, לדבר אמנם הוא אינו יודע, אך הוא עלול לתקוף את הפוגע בו, או לחלופין לברוח מפני הפגיעה. הצומח אינו יכול לדבר וגם לא לברוח, אולם הפגיעה נכרת עליו. אם כורתים את האילן, הרי שהחליף צורה וכולם רואים עליו שנפגע. רק הדומם, מה שיעשו עמו – לא יראו עליו שום שינוי. זהו "וידם אהרן" – לא הרגישו עליו מאומה!

זו דרגה גבוהה ביותר, לקבל את הדין בשמחה, להאמין עד הסוף שמה שהקב"ה עושה הוא לטובה, ולברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה. (ומתוק האור)

ראשיכם אל תפרעו – ואחיכם כל בית ישראל יבכו (י, י)

חז"ל אמרו שחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ולא עוד אלא שצריך לקבל את הרעה בשמחה. ואולם בכל זאת יש הבדל בין טובה לרעה: כי כאשר טוב לו לאדם צריך כל אחד לשמוח בשמחתו, אבל כאשר רע לו – רק האדם לבד צריך לקבל את הרעה בשמחה, אבל שאר האנשים צריכים להצטער בצרתו של חברם. וזה שאמר ה' לאהרן: אתם בעצמכם ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם אל תפרומו – זאת אומרת: שתקבלו את הרע בשמחה: אבל ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה! – הם חלילה להם לקבל בשמחה את רעתכם! (ר"ש קלוגר, פניני תורה יהלומי)

קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה (ט, ב)

אהרן הכהן הביא עגל לחטאת ובני ישראל הביאו עגל לעולה, כפי הנאמר בפסוק דלהלן. מה טעמו של דבר.

ביאר הכלי יקר, משום שאהרן הכהן חטא בעת עשיית העגל רק במעשה, שהעגל נעשה על ידו, אבל במחשבה לא חטא כלל, שהרי כוונתו היתה לשם שמים. ואילו בני ישראל הרי עשו את העגל לאלוה וחטאו גם במחשבה. וכיון שקרבן העולה בא לכפר בעיקר על המחשבה, לפיכך לא הביא אהרן עגל לעולה אלא לחטאת, לפי שבחטא העגל היה חטאו רק במעשה ולא במחשבה. אבל בני ישראל חייבים היו להביא עגל לעולה, כדי שיכפר על מחשבת החטא בעשיית העגל, נוסף על מעשה החטא שעליו הביאו לחוד קרבן חטאת.

ויברכם (ט, כב)

כח מיוחד קיבל הכהן מאת הקב"ה, המעניק לו יכולת לברך את עם ישראל. כיוצא בזה ניתן כח לצדיקים שבדור, הזוכים להכנס לגדר של "צדיק גזור והקב"ה מקיים" (מו"ק טז:), כמו שאומר הכתוב (איוב כב, כח): "ותגור אומר ויקם לך".

כח הבל פיהם של צדיקים מוסבר בדבריו של הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל ה"ד (קובץ שעורים כתובות את רח): "הנה בכל מקום שמצינו כי ברכותיהן וקללותיהן של צדיקים מתקיימות וכו', כי הדיבור של פה קדוש פועל בטבע אפילו בלי שום כונה וכו', והוא כמו הגרזן החוצב גם בלא כונה רק מטבעו, כן הוא גם דיבור האדם. אלא שאם טמא שפתיו בדיבורים אסורים הוחלש כחו, כמו הסכין שעלתה עליו חלודה הרבה, שאין בכוחו לחתוך עד שייסירו החלודה ממנו".

כלומר: כח הדיבור באדם הוא כח שמטבעו מצליח לפעול, אלא שמי שמטמא את שפתיו בדיבורים אסורים מחליש את הכח הזה, ולהפך, מי ששומר על טהרת פיו, מצליח בכח אמירתו לפעול גדולות ונצורות. בספר "כי אתה עמדי" מובא סיפור מופלא מתוך "עולם החסידות", המראה עד כמה גדול כחו של דבור היוצא מפי צדיק, ועד כמה כל מילה של צדיק יוצרת מציאות בעולם: כאשר ביקר האדמו"ר מסטמאר זצ"ל בארץ ישראל בשנת תשנ"ד, הגיע לפניו אדם, שלא נמנה על קהל חסידיו, ביחד עם אביו בן הששים, וביקש ברכה לילדים, מאחר ועדיין לא זכה להתברך בזרע של קיימא.

האדמו"ר הוריד את ראשו על השולחן, ונראה כמתמנמנם. בתחילה המתניו השנים בסבלנות, אולם משחלפו הדקות ליגלג הבן בלבו על האדמו"ר שאינו 'מתעורר' והחליט לצאת מן החדר. האב, לעומתו, עדין עמד ברצינות והמתניו במקומו.

לאחר זמן מה הרים האדמו"ר את ראשו ואמר: "יהיה לך ילד".

והנה, באורח פלא, האב בן הששים שביתו היה מבורך בילדים, זכה כעבור זמן לחבוק ילד נוסף, ואילו בנו האומלל, אשר אמונת החכמים שבו לא היתה במיטבה, הפסיד את הברכה ונותר ערירי עד עצם היום הזה.

מבהיל לחשוב על כך, שכאשר הוריד האדמו"ר את ראשו הוא הרבה להפציר עבור הילדים לבן, אולם במילים שאמר: "יהיה לך ילד", עברה הברכה לילד למי שעמד מולו... עד מה גדול כח דיבורם והבל פיהם של צדיקי הדור!! (לאור הנה)

חסד - עם כולם

"ואת החסידה האנפה למינה", ("א,א,ט) ופירש רש"י בד"ה החסידה: "ולמה נקרא שמה חסידה, שעושה חסידות עם חברותיה במזונות". לכאורה יש להבין: מכיון שהחסידה עושה חסד עם חברותיה, מדוע נמנית היא בין העופות הטמאים, הלא לפי הרמב"ן כל טומאתם של העופות היא משום אכזריותם הרבה? את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

בשנת תרנ"ה רעשה ירושלים: אברך יקר חלה במחלה קשה והוצרך לעבור ניתוח מסובך. מחמת עניותו ועניותם של מכריו לא היה ניתן לחשוב כלל על הניתוח שעלותו היתה גבוהה מאד, ונראה היה שגורלו נחרץ למיתה חלילה. אך לפתע קרה הבלתי יאמן: אברכים נכבדים מסרו עצמם לטפל בחולה. הם מכרו נכסים, שעבדו משכורות, והכל לצורך מימון הניתוח והוצאות האשפוז הגדולות. האברך העני זכה לנסוע לחוץ לארץ, לצורך טיפול באחד מבתי החולים הגדולים, וחזר משם כעבור תקופה בריא ושלם, והכל בזכות ההירתמות הנדירה של אותם אברכים לעזרתו.

אנשים שלא היו שותפים לסוד, לא הבינו: הכיזד זכה דווקא אברך זה, להתגייסות כה עצומה מצד אנשים שכלל לא הכירוהו? מדוע חשו כולם בצורך החשוב לעמוד דווקא לימינו של חולה זה, עד כדי שעבוד נכסיהם הדלים, ובמה שפר גורלו יותר מחולים אחרים שמצבם התדרדר לאחר שלא יכלו לעמוד בכיסוי הוצאותיהם הרפואיות הגדולות?

מהר מאד התפשטה לה השמועה ברחבי ירושלים על קיומו של ארגון סודי בשם "אחווה", שחבריו נחלצים לעזרת מי מהם הנמצא בצרה. משנתבררה זהותם של כמה מחברי הארגון, באו קנאים בקובלנה למהר"ל דיסקין, ובפניהם טענה לאסור התארגנויות שתקנותיהם חסויות, ומי יודע להיכן זה יכול להוביל. שמע המהר"ל את דבריהם, והסמיך את הצדיק הירושלמי ר' שלמה זלמן לוי לעמוד על טיבם. לאחר בירור מעמיק בו התברר כי החברים יראים ושלמים מטובי המשפחות, והתקנות על טהרת חברות אמת ועזרה הדדית בלא סייג, קבע ר' שלמה זלמן שאין כל פסול בקיומה של האגודה, ואף הוסיף את המילים: "יהי חלקי עמהם". אגודת 'אחווה' הוכשרה.

המגיד הירושלמי ר' בניציון ידלר שהיה אז אברך צעיר מלא להט ורגש רצה להצטרף אף הוא לאגודה, ולשם כך נכנס להתייעץ עם המהר"ל דיסקין. "לשם מה הנך רוצה להצטרף לאגודה?" שאל המהר"ל את ר' בניציון. השיב ר' בניציון: "משום שלדעתי הם מקיימים בכך בהידור את מצות 'ואהבת לרעך כמוך'". מבטו של המהר"ל דיסקין נקב אותנו: "ההיפך הוא הנכון. אגודה זו אין עניינה אהבת החבר, אלא היא כעין תעודת ביטוח, שמור לי ואשמור לך. כל אחד מחוייב לדאוג לחבריו בהנחה שבבוא היום יתגייסו כל חבריו לעזרתו. אין זו אהבת הזולת אלא אנוכיות בלבד. לדעתי, אם הנך רוצה לקיים בהידור את מצות 'ואהבת לרעך כמוך', לא תוכל לעשות זאת באמצעות האגודה הזו, הדואגת מאד לאנשיה, אך מדירה טובה וחסד מאלו שאינם נמנים על חבריה". ומכאן לשאלה בה פתחנו, כפי שמבאר בעל חידושי הר"ם:

החסידה אמנם עושה חסד עם חברותיה, אך מי שאינה נמנית על חברותה אין היא מסייעת לה במזונות, ואם כן אין החסד שהיא עושה נחשב לה למעלה, שכן יש לסייע לכולם במידה שווה, גם למי שאינו נמנה על חבריך. (מתוך 'ללמדך- ויקרא' שעתידי לצאת לאור מאוצרותיו של הרב מרדכי פרינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

אצלי החמץ הוא הכי מהודר

שאלה: לאחר הפסח, ביום אסרו חג, נקלעתי לאחת מערי הצפון. ונכנסתי למכולת מקומית על מנת לקנות כמה מוצרים, טרם עריכת החשבון בקופה נזכרתי לפתע – לא בדקתי בכניסתי למכולת, אם עשו כאן מכירת חמץ. יצאתי לכניסת המכולת, והתבוננתי היטב לכל הצדדים, על מנת לחפש את אשור המכירה, אך לא הצלחתי להבחין בשום אשור. "אברת משהו?", שאל בעל המכולת. "לא לא – השבתי – אני פשוט מחפש את תעודת המכירה שלך...". "תעודת מה...?" – שאל האיש בפליאה, והסברתי: "כונתי היא לתעודת מכירת החמץ לגוי". – "מכירה לגוי? ! ידידי היקר, אני בעצמי גוי... אל תחפש שום אשור, אצלי החמץ הוא המהודר ביותר שיש, הוא היה ונשאר תמיד ברשות ערבי! " הרגיע אותי האיש. וכאן עמדתי והסתפקתי: כידוע, רבותינו קנסו שלא לאכול ולא להנות מחמץ שעבר עליו הפסח, דוקא כאשר היה ברשות יהודי בפסח, ובעליו עבר על איסור "בל יראה", אבל חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר; אך שאלתי היא, האם יכול אני לסמוך על דברי בעל המכולת שמעיד על עצמו שהנו נכרי? **תשובה:** הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א סיפר שהשאלה הובאה לפני מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, והשיב מרן: שיהודי יכריז על עצמו שהוא ערבי, אין זה מסתבר כלל, כי יהודי [אפילו כשעדין חילוני] לא ימכור את היהדות שלו בעד כמה שקלים... ולכן ניתן להניח שאמת בפי האיש. ונראה להוסיף עוד ד' סיבות להקל בזה: א. בתוספות (פסחים ג., ד"ה ואנא, וביבמות מ"ו. ד"ה במחזק) כתבו שהבא לפנינו ואומר "ישראל אני", אנו מאמינים לו, "כי רוב הבאים לפנינו בתורת יהדות, ישראל הם". ונראה שהוא הדין כאשר אדם [שלא מוחזק אצלנו כיהודי] אומר על עצמו "גוי אני", ניתן להאמין לו, כי סביר להניח שרוב הבאים לפנינו ומציגים עצמם כגויים, אכן גויים הם. ב. מלבד זאת, הרי למדנו רבותינו: "כל מילתא דעבידא לאגלויי לא משקרי בה אינשי", כלומר, דבר העשוי להתברר, אנשים אינם משקרים בו, כדי שלא יוחזקו לשקרנים. וגם בענייננו, הלא ניתן לברר אודות לאומו ודתו של בעל המכולת, ולכן מסתבר שלא ישקר בזה. ג. יהודי בעל מכולת שלא יעשה מכירת חמץ לפני הפסח, יחשב ל'שוטה גמור', כי לכל אחד ברור שהדבר יסב לו הפסדים כספיים גדולים, ואם כן, סביר להניח שאכן בעל המכולת הלזה אינו יהודי. ד. על כל פנים, גם אם יהא הדבר בגדר ספק, ניתן להקל, כפי שמצינו שכתבו רבים מהפוסקים שהיות וחמץ שעבר עליו הפסח הוא קנס מדרבנן, ניתן להקל בספיקו, כדין ספק דרבנן לקולא (יעוין בחק יעקב ס"ו תמ"ט, במשנ"ב שם סק"ה, ובפך החיים שם סק"ז). לסיכום: ניתן לסמוך על דברי בעל המכולת ולקנות אצלו מוצרי חמץ לאחר הפסח. (הגר"י זילברשטיין, מתוך הספר אחת שאלתי 3)

חידה שבועית

אדם נשמה בשמי, ובכדי להנצל אצלו לבחור בין 3 חדרים: בחדר הראשון יש מ'נוס 100 מצלות. בחדר השני יש אק בכל מקום. בחדר השלישי יש זאבים אכזרי 4 מוצות. באיזה חדר אצלו לבחור כדי להנצל?

תשובת לחידה: ער"ש. תשובת לחידה: מ"ד. שם הווכח: אלי מליק נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות גולדמן – גרינהויז להולדת הבן הנכד משפחת סימונס להולדת הבת משפחת נפתלי ויסנשטרן להכנס הבן לעול תורה ומצוות
גני הדב: משפחות רוזן להולדת הבן הנכד משפחות פראג – גוטליב – גוז להולדת הבן הנכד הנין משפחות בירנצווייג-שוורץ לאירועי הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל רמי גרינברג, ראש העיר כמרכב פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה